۲۲حیوان‌گزیدگی روزانه در مشهد

در ۵سال گذشته آمار حیوان‌گزیدگی از سالانه ۱۸هزار به عدد ۲۸هزار در استان رسیده است

لیلا کوچک‌زاده

گزارش

درحالی که پارسال به علت بیماری وحشتناک هاری شانزده نفر از هم‌وطنان جانشان را از دست دادند، استان ما چندین سال است که فوتی ناشی از بیماری هاری نداشته است، اما حیوان گزیدگی بسیار. طبق آمارهای دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، پارسال ۸هزارو۱۴۰ همشهری دچار گازگرفتگی حیواناتی مانند سگ و گربه شده‌اند که با یک حساب سرانگشتی ساده می‌توان پی برد هر روز ۲۲مشهدی درگیر حیوان گزیدگی شده‌اند. اما نکته مهم‌تر اینجاست که به‌گفته مدیر پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، هر گزشی را باید جدی گرفت و آن را با انتقال بیماری هاری برابر دانست؛ حتی اگر در محل زخم خون‌ریزی نشده باشد. در این گزارش به ارائه آمار از میزان حیوان گزیدگی بنا بر جامعه آماری دو سازمان محیط زیست و دانشگاه علوم پزشکی مشهد پرداختیم. جای آمارهای سازمان خدمات شهری مشهد درباره تعداد جمع‌آوری سگ‌های ولگرد و چگونگی خدمات آن‌ها در این زمینه خالی است، اما این مهم نیز به زودی در گزارشی دیگر به آگاهی شهروندان خواهد رسید.

شناسایی ۸۶ حیوان هار

پارسال در کشور ۳۲۰هزار حیوان گزیدگی رخ داده است و در این بین، شانزده تن از هم‌وطنانمان را به‌علت ابتلا به هاری از دست داده‌ایم. مدیر پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دانشگاه علوم پزشکی مشهد با بیان این مطلب، می‌گوید: هاری، بیماری ویروسی مشترک بین انسان و حیوان است و در صورت ابتلای انسان به این بیماری، مرگش قطعی است. از طرفی، حیوانات حامل انتقال هاری در ایران بیشترشان سگ، گربه، شغال، گرگ و روباه هستند. دکتر ناصر امینی اضافه می‌کند: پارسال در استان خراسان رضوی ۲۶هزارو۷۰۰حیوان گزیدگی گزارش شده است. در این بین، هاری ۸۶حیوان، طبق آزمایش تأیید شده است؛ حیواناتی که ۱۳۸نفر را در استان ما گزیده و مبتلا کرده‌اند. همچنین از این تعداد حیوان هار، تعداد سگ‌ها با عدد ۶۸، بیشتر از دیگر حیواناتی مانند شغال، الاغ، گاو و گربه... بوده است. جای خوش‌حالی اینجاست که به دلیل اقدامات پیشگیرانه، هیچ مرگ ناشی از هاری در استان رخ نداده است.

روند افزایشی حیوان گزیدگی

به‌گفته این مقام مسئول در دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، آمارهای حیوان گزیدگی در استان خراسان رضوی از سال ۱۳۹۷ تا رسیدن به سال ۱۴۰۱، روند افزایشی طی کرده است، به طوری که ۱۸هزارو ۳۰۰گزیدگی در پنج سال پیش به ۲۶هزارو ۷۰۰مورد در سال گذشته رسیده است. این آمارها در مناطق زیرپوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد، یعنی شهرستان‌های مشهد، سرخس، طرقبه شاندیز، قوچان، فریمان، کلات، نیز اهمیت دارد.

دکتر امینی در این‌باره نیز می‌گوید: در سال گذشته ۱۶هزارو۵۰۰حیوان گزیدگی در حوزه دانشگاه علوم پزشکی مشهد گزارش شده که نیمی از آن، یعنی ۸هزارو۱۴۰مورد در شهر مشهد اتفاق افتاده است؛ موضوعی که لزوم آگاه‌سازی مردم درباره رفتار با حیوانات خانگی مانند سگ و گربه و جمع‌آوری سگ‌های ولگرد را یادآوری می‌کند.

او اضافه می‌کند: پارسال در استان یک مورد گربه مبتلا به بیماری هاری گزارش شده است، اما امسال در همین چند ماه گذشته دو مورد هاری گربه داشتیم. این موضوع باعث نگرانی ماست و شهروندان باید در صورت گزیدگی گربه‌های ولگرد یا حتی حیوانات خانگی مانند سگ به مراکز پیشگیری از هاری مراجعه کنند.

۸۰درصد سگ گزیدگی‌ها مربوط به حیوانات خانگی است

این صحبت مدیر پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های دانشگاه علوم پزشکی مشهد اهمیت بسیاری دارد: طبق آمارها ۸۰درصد سگ گزیدگی‌ها مربوط به حیوانات صاحب‌دار است؛ چه حیواناتی که در منزل نگهداری می‌شوند و چه سگ‌های گله و سگ‌هایی که در مزارع نگهداری می‌شوند. بنابراین لزوم رفتار محتاطانه مردم با گربه‌ها و سگ‌های خانگی‌شان اهمیت می‌یابد. یعنی از آزاردادن حیوان یا ایجاد مزاحمت در زمان غذاخوردن که حیوان را جری می‌کند، پرهیز کنند. همچنین حیوان خانگی باید شناسنامه سلامت و واکسن دریافت کرده باشد. او این را هم یادآوری می‌کند که طبق این آمار، گزیدگی سگ‌های ولگرد کمتر از سگ‌های صاحب‌دار است، اما همچنان سگ‌های ولگرد برای انسان خطرناک‌تر هستند. چون سگ ولگردی که به انسان حمله می‌کند، قطعا مشکلی دارد. این سگ‌ها واکسن دریافت نکرده‌اند و از طرفی با حیات وحش مانند گرگ و روباه در ارتباط هستند و حتی ممکن است از لاشه مشترک خورده باشند. بنابراین بیشتر در معرض ویروس‌هاری هستند و برای انسان خطرناک‌تر. در فروردین امسال در طرقبه شاندیز سگ ولگرد مبتلا به هاری نزدیک به بیست نفر را در یک محیط گزیده بود.

هر گازگرفتگی حیوان برابر با بیماری هاری

دکتر امینی به ارائه آمار حیوان گزیدگی در سه ماه نخست امسال در استان می‌پردازد و می‌گوید: در سه ماه نخست امسال ۵هزارو۹۳۱حیوان گزیدگی گزارش شده است که از این تعداد ۳هزارو ۹۰۰گزش مربوط به سگ و ۱۰۲۱ گزش مربوط به گربه بوده است. نکته مهم اینجاست که ما هر حیوان گزیدگی و حتی پنجه‌کشی را با گزش هاری برابر می‌دانیم و افراد باید آن را جدی بگیرند؛ حتی اگر خون‌ریزی در محل زخم اتفاق نیفتاده باشد. چون احتمال ابتلا به هاری زیاد است.

دکتر امینی اضافه می‌کند: ورود ویروس هاری به بدن به معنی هاری نیست، بلکه حدود یک ماه زمان می‌برد که ویروس خود را به سیستم عصبی مرکزی برساند و علائم هاری مانند تب و اختلالات بینایی و پرخاشگری ظهور کند؛ همچنین اختلالات ریتم قلب و به‌دنبال آن کما و مرگ. بنابراین مهم است که افراد در صورت گزیدگی حیواناتی مانند سگ و گربه و شغال و روباه، به سرعت خود را به مرکز پیشگیری و کنترل هاری برسانند. البته اولین اقدامی که فرد حتی در منزل خود می‌تواند انجام دهد، شست‌وشوی محل گزش و زخم با آب و صابون به مدت بیست دقیقه است. در مراکز بهداشت هم نخستین اقدام همین است و بعد از آن، ضدعفونی محل زخم و تزریق واکسن انجام می‌شود. البته اگر زخم عمیق باشد و خون‌ریزی شدید و محل زخم به سر و گردن نزدیک باشد، به جز واکسن به افراد، سرم تزریق می‌شود. سرم آنتی‌بادی آماده برای مقابله با ویروس هاری است و سریع‌تر از واکسن اثر می‌گذارد.

گزارشی از هاری حیات وحش نداشته ایم

در خراسان‌رضوی بیماری هاری در بین حیواناتی مانند سگ و گربه دیده می‌شود، اما وضعیت حیات‌وحش شهرستان مشهد درباره این بیماری وضع مطلوبی دارد. آن‌طور که رئیس اداره حفاظت محیط‌زیست شهرستان مشهد اعلام می‌کند، کانون بیماری هاری مربوط به حیات‌وحش در شهرستان مشهد گزارش نشده است. هادی موسی‌پور می‌گوید: سازمان محیط زیست در دو کارگروه «بیماری‌های مشترک بین انسان و حیات‌وحش» و کارگروه «مدیریت و ساماندهی سگ‌های بی‌صاحب» در کنار شهرداری و دانشگاه علوم پزشکی و اداره کل دام‌پزشکی حضور دارد. در این بین، جمع‌آوری و غربال سگ‌های ولگرد مربوط به شهرداری و دهیاری‌هاست، اما اگر بیماری مربوط به حیات‌وحش گزارش شود، سازمان دام‌پزشکی آن را به ما اعلام می‌کند. همچنین محل رهاسازی سگ‌های ولگرد پس از غربال باید طبق نظر سازمان محیط زیست باشد. ما مکان‌هایی خارج از زیستگاه‌های طبیعی حیات‌وحش و دور از مناطق مسکونی را برای رهاسازی این حیوانات در نظر می‌گیریم. او اضافه می‌کند: اگر سگی به بیماری هاری مشکوک باشد، بنابر نظر دام‌پزشک، باید برای مدت مشخصی مثل ۱۰ روز قرنطینه شود تا وضعیتش بررسی شود، اما اگر هاری حیوان بیشتر باشد، به روش مرگ آرام از بین می‌رود.

فرهنگ اشتباه غذادهی به سگ‌های ولگرد

رئیس اداره حفاظت محیط زیست شهرستان مشهد با بیان اینکه آمار بیماری هاری ارتباط مستقیمی با جمعیت سگ‌های بی‌صاحب دارد، می‌گوید: با افزایش آمار سگ‌های ولگرد، بیماری هاری هم در بین آن‌ها چرخ می‌زند، به‌طوری که اگر یک مورد آلوده شود، بقیه را هم آلوده می‌کند. بنابراین کنترل جمعیت سگ‌های بی‌صاحب اهمیت بسیاری دارد. از طرفی، باید فرهنگ غذادهی به این سگ‌ها در بین مردم برچیده شود. او اضافه می‌کند: غذا، دشمنان طبیعی و وضعیت جغرافیایی، جمعیت هر حیوانی را کنترل می‌کند. سگ‌های ولگرد دشمن طبیعی ندارند و از طرفی وقتی به آن‌ها غذا بدهیم، جمعیتشان به‌صورت تصاعدی زیاد می‌شود. در هر زایمان طبیعی سگ‌ها، درنهایت یک تا دو توله‌شان زنده می‌مانند، اما در صورت دریافت غذا از سوی مردم، همه توله‌هایشان زنده می‌مانند و به‌آسیبی جدی برای حیات‌وحش تبدیل می‌شوند. آن‌ها حیات‌وحش کوچک را طعمه خود و گونه‌های حیات‌وحش بزرگ‌تر را نیز از منطقه زیستشان بیرون می‌کنند و برای تنوع زیستی حیات‌وحش خطر ایجاد می‌کنند. موسی‌پور تصریح می‌کند: اتفاق بد دیگر، جفت‌گیری سگ‌ها با گونه‌هایی از حیات‌وحش مانند گرگ‌هاست که نتیجه آن تولد حیوانی خطرناک به نام گرگاس است؛ حیوانی که درندگی گرگ و هوش سگ را دارد. خوشبختانه در مشهد گرگاس دیده نشده است، اما در سبزوار گزارشی از مشاهده گرگاس داشته‌ایم.

آمار حیوان گزیدگی در سال ۱۴۰۱

آمار کشور

- ۳۲۰ هزار — گزیدگی
- ۱۶ نفر — فوتی هاری
- ۸۰٪ — سگ گزیدگی مربوط به سگ‌های صاحب‌دار است
- ۱۰ تا ۱۹ سال — بیشترین گروه گزیده شده
- ۲۰ تا ۲۹ سال — گروه دوم

آمار استان

- ۲۶,۷۰۰ — گزیدگی
- صفر نفر — فوتی هاری
- ۱۳۸ نفر — گزیده شده توسط حیوان هار
- ۸۶ حیوان — تعداد حیوانات گزنده هار
 - ۳ الاغ
 - ۹ شغال
 - ۱ گربه
 - ۱ شتر
- نوع حیوان هار
 - ۶۸ سگ
 - ۲ گاو
- آمار حیوان گزیدگی در خراسان‌رضوی
 - سال ۱۳۹۷: ۱۸,۳۰۰
 - سال ۱۳۹۸: ۲۱,۰۰۰
 - سال ۱۳۹۹: ۲۱,۰۰۰
 - سال ۱۴۰۰: ۲۳,۰۰۰
 - سال ۱۴۰۱: ۲۶,۷۰۰

آمار مشهد

آمار دانشگاه علوم پزشکی مشهد (مشهد، سرخس، فریمان، طرقبه شاندیز، کلات و...)

- ۱۶,۵۰۰ — کل گزیدگی‌ها
- ۵۰٪ در مشهد — تعداد گزیدگی در مشهد: ۸,۱۴۰

آمار حیوان گزیدگی در ۳ ماه نخست ۱۴۰۲ در خراسان‌رضوی

- ۵,۹۳۱ — کل گزیدگی‌ها
- ۳,۹۰۰ — سگ
- ۱,۰۲۱ — گربه

خبر

اهدای زندگی به ۶ تن

محمدحسن سیرجانی| اهدای اعضای جوان مرگ‌مغزی در دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد، موجب نجات و ادامه زندگی شش بیمار نیازمند به عضو شد. مسئول واحد فراهم‌آوری اعضای پیوندی دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد در تشریح جزئیات این خبر گفت: هزار و سیصد و سی و هشتمین عمل اهدای عضو در بیمارستان منتصریه مشهد با موفقیت انجام شد. در این عمل جراحی خداپسندانه، حمید محمودی، بیمار هفده‌ساله مرگ‌مغزی که از بیمارستان امدادی شهید دکتر بهشتی سبزوار به واحد فراهم‌آوری اعضای پیوندی در مرکز پیوند اعضای دانشگاه مشهد معرفی شد، پس از دریافت رضایت از خانواده‌اش، تحت این عمل جراحی قرار گرفت. دکتر ابراهیم خالقی افزود: کلیه‌های زنده‌یاد محمودی در بیمارستان منتصریه به مردی بیست‌وشش‌ساله ساکن فریمان و مردی سی‌وپنج‌ساله ساکن مشهد که سال‌ها از نارسایی کلیه رنج می‌بردند و با دیالیز درمان می‌شدند، به‌صورت رایگان اهدا و پیوند شد. وی افزود: کبد آن مرحوم به مردی سی‌ونه‌ساله ساکن مشهد اهدا و پیوند شد. قرنیه‌های وی نیز برای پیوند به بانک چشم دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد ارسال شد و بینایی را به دو بیمار نیازمند به عضو بخشید. مسئول واحد فراهم‌آوری اعضای پیوندی دانشگاه علوم‌پزشکی مشهد بیان کرد: قسمتی از پوست ایشان نیز برای پیوند به بیماران بخش سوختگی بیمارستان امام‌رضا(ع) مشهد ارسال شد.

جدول ۳۷۹۰

